

DATUM 2025-02-10
LM2025/062425

**RAPPORT FRÅN GEODATARÅDETS ARBETSGRUPP FÖR
ETT SÄKERT OCH ROBUST SAMHÄLLE**

Påverkar avgifter användningen av geodata inom totalförsvaret?

Innehåll

SAMMANFATTNING	3
UNDERSÖKNING OM OCH HUR AVGIFTER PÅVERKAR TILLGÅNG OCH ANVÄNDNING AV GEODATA INOM TOTALFÖRSVARET	4
GENOMFÖRANDE AV UNDERSÖKNINGEN	4
MYNDIGHETERNAS SVAR	5
1. <i>Har din organisation tillgång till de geodata ni behöver?</i>	7
2. <i>Betalar din organisation för den geodata som ni använder idag?</i>	9
3. <i>Vilka geodata betalar ni för?</i>	10
4. <i>Är kostnaden för geodata ett hinder för era behov?</i>	11
5. <i>Hur betalar din organisation för geodata?</i>	13
6. <i>Vilka geodata skulle ni behöva men avstår ifrån på grund av kostnaden?</i>	13
7. <i>Vilka möjligheter skulle det innebära för er organisation om ni hade tillgång till kostnadsfria geodata?</i>	15
8. <i>Har ni behov av ytterligare geodata som inte är tillgängliga idag?</i>	17
9. <i>Övriga synpunkter</i>	20
SLUTSATSER FRÅN UNDERSÖKNINGEN	22
BUDSKAP TILL GEODATARÅDET	23

Sammanfattning

Stora delar av offentliga myndigheters insamling och tillhandahållande av geodata sker idag genom att myndigheter tar ut avgifter.

Geodatarådets¹ arbetsgrupp för ett säkert och robust samhälle² har under 2024 undersökt om och hur avgifter påverkar tillgång och användning av geodata hos myndigheter inom totalförsvaret.

Undersökningen bestod av nio frågor som besvarats av totalt 31 myndigheter, varav 27 civila myndigheter och 4 försvarsmyndigheter.

Av undersökningen framgår att:

- majoriteten av myndigheterna betalar för användning av geodata,
- avgifter och administrativa processer för beställning och leverans försvårar tillgången,
- myndigheter avstår från sina behov av geodata på grund av kostnaden,
- tillgång till kostnadsfria geodata skulle innebära nya möjligheter,
- det finns behov av ytterligare geodata som inte är tillgängliga idag,
- myndigheterna efterfrågar en gemensam totalförsvarskarta för en samhällsgemensam lägesbild vid situation från kris till krig, tryckta kartor så som NMK och ett geodapaket såsom Försvarsmaktens militärgeografiska verk, MGV,
- det finns behov av att kunna säkra tillgången till geodata vid särskilda händelser, kriser och ytterst krig,
- det efterfrågas rutiner och tillvägagångssätt för att dela och utbyta geodata mellan myndigheter,
- det finns behov av en robust tillgång till geodata via Swedish Government Secure Intranet, SGSI,
- det är utmanande och snårigt att lösa de digitala säkerhetsskyddsperspektiven mellan olika kommuner, förvaltningar, kommunala bolag och kommunala räddningstjänstorganisationer.

Totalförsvarets behov av geodata kräver effektivare och enklare tillgång till gemensamma geodata. Robust och säker tillgång till geodata är kritiskt för myndigheternas beredskapsarbete.

Denna rapport kan utgöra ett bidrag till genomförandet av Lantmäteriets uppdrag med att ta fram en ny nationell strategisk plan³ för den samlade informationsförsörjningen inom geodataområdet.

¹ <https://www.lantmateriet.se/geodataradet>

² Arbetsgruppen består av representanter från Försvarsmakten, Lantmäteriet, MSB, Sjöfartsverket och Polismyndigheten.

³ För en mer effektiv och säker informationsförsörjning inom geodataområdet ska Lantmäteriet särskilt fokusera på transparenta prismodeller för avgiftshantering samt hur ansvar och finansiering kan och bör utvecklas. I arbetet med den nationella strategiska planen ska Lantmäteriet samverka med de myndigheter och organisationer som är representerade i Geodatarådet.

Undersökning om och hur avgifter påverkar tillgång och användning av geodata inom totalförsvaret

I ett säkert och robust samhälle spelar geodata en central roll i hanteringen av olyckor, kriser och krig. För att möta dessa utmaningar krävs både en stark förmåga och motståndskraft, vilket uppnås genom effektiv krisberedskap och ett välfungerande totalförsvaret. Tillgång till aktuella och enhetliga geodata är en grundläggande förutsättning för att detta arbete ska fungera bra.

Med geodata avses all information som har en geografisk anknytning. Geodata innefattar kartdata dvs den digitala information som används för att skapa kartor, till exempel koordinater, höjddata, och annan geografisk information, samt kartmaterial dvs både digitala kartor och fysiska, tryckta kartor. Geodata innefattar även registerinformation om till exempel byggnader, sjöar, vägar, vegetation och befolkning.

Enligt statens beslut för att finansiera insamling och tillhandahållande av geodata är det flera myndigheter som tar ut avgifter för geodata.

Geodatarådets arbetsgrupp för ett säkert och robust samhälle⁴ har under 2024 undersökt om avgifter påverkar tillgång och användningen av geodata inom totalförsvaret. Denna rapport är en sammanställning av svaren på undersökningen, som kommer att redovisas för Geodatarådet i början av 2025. Målsättningen är att undersökningen ska kunna utgöra underlag för ställningstaganden gällande avgifter för geodata och hur de påverkar tillgång och användning av geodata.

Genomförande av undersökningen

Under våren 2024 skickade Lantmäteriet frågor till civila myndigheter: beredskapsmyndigheter i Sveriges beredskapsstruktur och kommunala räddningsledningssystem.

Under vintern 2024 kompletterades undersökningen med att Lantmäteriet skickade frågorna till försvarsmyndigheter: Försvarsmakten, Försvarets materielverk (FMV)⁵, Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Försvarets radioanstalt (FRA), Förvarshögskolan, Plikt- och provningsverket, samt Fortifikationsverket.

Myndigheterna fick svara på följande öppna frågor:

1. Har din organisation tillgång till de geodata ni behöver?
2. Betalar din organisation för den geodata som ni använder idag?
3. Vilka geodata betalar ni för?
4. Är kostnaden för geodata ett hinder för era behov?
5. Hur betalar din organisation för geodata?
6. Vilka geodata skulle ni behöva men avstår ifrån på grund av kostnaden?

⁴ Arbetsgruppen består av representanter från Försvarsmakten, Lantmäteriet, MSB, Sjöfartsverket och Polismyndigheten.

⁵ Försvarets materielverk, FMV har meddelat att de avstår att svara på enkäten då de främst arbetar på uppdrag av Försvarsmakten och då använder deras avtal för geodata.

7. Vilka möjligheter skulle det innebära för er organisation om ni hade tillgång till kostnadsfria geodata?
8. Har ni behov av ytterligare geodata som inte är tillgängliga idag?
9. Övriga synpunkter

Frågorna skickades till myndigheternas centrala kontaktadresser via e-post med ca 1 månads svarstid.

Myndigheternas svar

Frågorna i undersökningen besvarades av totalt 31 myndigheter, varav 24 civila beredskapsmyndigheter⁶, tre (3) kommunala förbund/räddningstjänster och fyra (4) försvarsmyndigheter.

Civila beredskapsmyndigheter:	Kommunala förbund /räddningstjänster:	Försvarsmyndigheter:
1. Domstolsverket 2. Finansinspektionen* 3. Försäkringskassan* 4. Jordbruksverket 5. Kriminalvården, 6. Kustbevakningen 7. Livsmedelsverket* 8. Länsstyrelsen i Norrbottens län** 9. Länsstyrelsen Skåne** 10. Länsstyrelsen Östergötlands län** 11. Länsstyrelsernas gemensamma grupp för samhällsskydd och beredskap 12. Migrationsverket 13. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB* 14. Naturvårdsverket 15. Polismyndigheten* 16. Post- och telestyrelsen* 17. Sjöfartsverket 18. Socialstyrelsen* 19. Statens servicecenter	1. Fyrbodals kommunalförbund⁷ 2. Räddningsregion Bergslagen, RRB⁸ 3. Räddningstjänsten Storgöteborg⁹	1. Fortifikationsverket 2. Försvarshögskolan, FHS 3. Försvarsmakten 4. Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI

⁶ Myndigheter med särskild betydelse för samhällets civila beredskap, enligt förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

⁷ Fyrbodals kommunalförbund är en sammanslutning av 14 kommuner i Dalsland, norra Bohuslän och nordvästra Västergötland.

⁸ Räddningsregion Bergslagen omfattar 17 räddningstjänster med 110 styrkor/stationer i Värmlands län, Örebro län och delar av Dalarnas län, Västra Götalands län och Västmanlands län.

⁹ Räddningstjänsten Storgöteborg är ett kommunalförbund med nio kommuner: Göteborg, Härryda, Kungsbacka, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund och Tjörn.

20. Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA		
21. Svenska kraftnät		
22. Trafikverket*		
23. Tullverket		
24. Åklagarmyndigheten		

**sektorsansvariga myndigheter*

***civilområdesansvariga länsstyrelser*

I. HAR DIN ORGANISATION TILLGÅNG TILL DE GEODATA NI BEHÖVER?

Majoriteten av myndigheterna svarar att de har tillgång till den geodata som de behöver. Några svarar att avgifter och administrativa processer för beställning och leverans försvårar tillgången. Några svarar att de inte kommit i situationer där det behövs kartor alternativt att de ännu inte identifierat behoven av geodata.

Myndigheterna har svarat att de använder och har behov av:

- analoga kartböcker med rikstäckning
- bakgrundskartor
- beredskapskartor
- befolkningsdata
- digitala och tryckta sjökort
- fastighetsdata
- flygkartor
- företagsregisterinformation
- grunddata för kartering av havsbotten
- geotekniska och geologiska geodata
- informationskartor inom projekt
- kartor kopplat till klimatanpassning
- kartering av havsbotten
- kartor för skogsbrandssläckning
- meteorologiska klimatdata
- Nationell militär karta, NMK
- ruttningsbara data
- sjöinformation
- sjökort
- statistikrutor
- tryckta kartor
- VA-data
- världsdata

Nedan redovisas myndigheter som beskriver sin tillgång, användning eller behov av geodata:

Försvarsmakten har i huvudsak tillgång till de nationella geografiska data som krävs för att lösa Försvarsmaktens uppgifter. Det finns dock utstående behov som antingen inte finns tillgängliga vid informationsproducerande myndigheter eller i den form eller format som Försvarsmakten skulle behöva.

Kustbevakningen har behov av:

- Digitala sjökort från Sjöfartsverket via privat leverantör samt lager från Sjöfartsverket till vårt sjöövervakningssystem.
- Tryckta sjökort från Sjöfartsverket via leverantör i tredje led från den allmänna marknaden.

- Kartering av havsbotten där grunddata är från Sjöfartsverket. Även detta köps in i tredje led på allmänna marknaden.

Länsstyrelsen Östergötland har behov av stora tryckta kartor, större än A3 samt befolkningsdata.

Migrationsverket har behov av geodata för visualisering av flöden för befolkningsrörelser.

MSB har egen plotter vilket gör filer för utskrift oerhört användbara. Med hela Sverige som intresseområde är det inte genomförbart att hålla en uppsättning tryckt, storskaligt material helt aktuellt genom att återkommande skriva ut Sverigetäckande kartor. Men genom att kunna ladda hem filer för utskrift och skriva ut själva vid behov kan vi säkra att alltid ha tillgång till bra papperskartor.

Polismyndigheten har behov av analoga kartböcker med rikstäckning för användning i bland annat myndighetens fordon. Här ser Polismyndigheten fördelar med att ta fram en produkt som är till gagn för hela totalförsvaret för den sortens praktiska användning, likt den som finns inom Försvarsmakten. Polismyndigheten har stora behov av uppdateringar då dagens material är väldigt gammalt och av skiftande kvalitet, till exempel saknas uppdaterade produkter i polisens fordon. De har även behov av geografisk information (kartor) över Europa som stöd till utredare som omhändertar brott som skett utomlands. Polismyndigheten har även behov av världsdata.

Polismyndigheten har även en stor efterfrågan av tryckta storskaliga kartor för att använda inom totalförvarsplanering samt tillgång till en digital version (typ MGV). Begränsningen ligger i att den tryckta information som finns är gammal och knappt lämplig för att använda i samverkan på någon nivå.

I myndigheten används Street view-data vid både brottsutredningar och av mer förvaltningskaraktär kopplat till tillståndshanteringar av olika slag. I verksamheten används Googles tjänster. Här ser Polismyndigheten en fördel med en liknande tjänst som förvaltas inom staten och som skulle vara tillgänglig för aktörer i ett robust och tillgängligt nät. Detta skulle vara användbart både på taktisk och operativ nivå genom hela hotskalan.

Post- och telestyrelsen har behov av tryckta kartor i olika format för till exempel staber och krisplatser. Kartmaterialet ska kunna delas mellan olika aktörer. Det är viktigt att använda samma referenssystem. NMK bör vara standard att dela mellan utpekade privata aktörer.

Räddningsregion Bergslagen har behov av kartor för skogsbrandssläckning med uppdaterat koordinatsystem.

Räddningstjänsten Storgöteborg har behov av fastighetsdata och VA-data till exempel brandposter.

Sjöfartsverket har behov av aktuella landkartor, flygkartor och sjökort. Eller om möjligt en kombination av dessa då ansvarsområdet sträcker sig över hela territoriet.

Svenska kraftnät har behov av beredskapskartor, informationskartor inom projekt, kartor kopplat till klimatanpassning till exempel geotekniska, geologiska, meteorologiska klimatdata med mera.

Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI har generellt sett inga större problem att få tillgång till data. I de fall då frågor eller situationer uppstår som behöver snabb respons skulle det vara önskvärt att data redan fanns på plats i eget IT-system eller vara enkelt och snabbt nedladdningsbart från en central server. Dagens administrativa processer med beställning och leverans kan ibland försvåra vid önskemål om snabbt stöd. Om data dessutom är sekretessbelagt blir processerna extra besvärliga. Då skulle det underlätta om data var tillgängliga i eget system.

Tullverket har behov av tryckta kartor ur ett civilt försvarsperspektiv.

2. BETALAR DIN ORGANISATION FÖR DEN GEODATA SOM NI ANVÄNDER IDAG?

Majoriteten (17) av myndigheterna svarar att de betalar för användning av geodata, fjorton (14) av dessa betalar en årlig avgift för *Avtal för geodatasamverkan*¹⁰, som ger tillgång till geodata från flera myndigheter. Några myndigheter har svarat att de använder kostnadsfria eller öppna geodata alternativt att uppdragsgivaren står för kostnaden av geodata.

Nedan redovisas myndigheternas beskrivningar:

Domstolsverket, Kriminalvården och Åklagarmyndigheten: betalar inte för geodata då de endast använder öppna geodata.

Finansinspektionen: Riksgälden kan tillgodose interna behov genom den kostnadsfria e-tjänsten Kartutskrift.

Försvarshögskolan: använder kostnadsfria geodata som ingår i FUK-avtalet¹¹ dvs geodata för forskning, utbildning och kulturverksamheter.

Länsstyrelserna: betalar en gemensam avgift för tillgång enligt Geodatasamverkansavtalet. Övriga geodata betalas antingen av nationella förvaltningsobjekt eller av länen själva.

Polismyndigheten: använder bara avgiftsbelagda geodata – betalar för geodata i Geodatasamverkansavtalet samt inköp av geodata från andra källor.

¹⁰ Avtal för geodatasamverkan ger tillgång till ett samlat utbud av geodata från flera myndigheter mot en årsavgift. För mer information: <https://www.lantmateriet.se/sv/geodata/vara-produkter/avtal-for-geodatasamverkan>

¹¹ FUK-avtalet ger lärare, elever, studenter, forskare och kulturverksamheter tillgång till kostnadsfria geodata från Lantmäteriet, Sveriges geologiska undersökning (SGU), Sjöfartsverket och Statistikmyndigheten SCB för användning inom forskning, utbildning och kulturverksamhet. Högskolor och universitet kan ladda hem kostnadsfria geodata via tjänsten Geodata Extraction Tool (GET) hos Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU). För tillgång till geodata från GET-tjänsten behöver högskolor/ universitet teckna ett avtal för GET med Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU. Licensavgiften för tillgång till GET-tjänsten är 12 000 kronor per år.

Post- och telestyrelsen: En prismodell med fast pris är önskvärt framför transaktionsavgifter.

Räddningstjänsten Storgöteborg: betalar för tillgång till geodata via avtal med kommuner och Lantmäteriet.

Socialstyrelsen: använder gratis-tjänster eller geodata som ingår i olika system och applikationer.

Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI: betalar sällan för de geodata då uppdragsgivaren står för kostnaden. Majoriteten av arbetet sker i uppdragsprojekt där uppdragsgivande myndighet står för de data som används, till exempel Försvarmakten som har tillgång till geodata via Avtal för geodatasamverkan. Undantag kan vara projekt inom ramen för myndighetens anslagsdel som ibland behöver köpa data då uppdragsgivare med tillgång till geodata saknas.

3. VILKA GEODATA BETALAR NI FÖR?

Myndigheter (14) som har *Avtal för geodatasamverkan*¹² betalar en årsavgift för tillgång till geodata som ingår i avtalet¹³. Några myndigheter svarar att de betalar avgift för geodata som till exempel: fastighetsdata, ruttningsbara data, statistikrutor, befolkningsdata, sjöinformation, VA-data och världsdata.

Nedan redovisas myndigheter som beskriver vilka data de betalar för:

Försvarmakten betalar, förutom den årliga avgiften för Geodatasamverkansavtalet, även för separata uttag och anpassningar av geodata från till exempel Lantmäteriet, Sjöfartsverket, SCB, SGU. Utöver svenska myndigheters geodata betalar Försvarmakten även för geodata från kommersiella producenter och leverantörer, främst utanför Sveriges gränser.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB: betalar årligen för delar av SCB:s företagsregister förutom avgiften för Geodatasamverkan och inköp av andra geodata vid behov.

Polismyndigheten betalar, förutom den årliga avgiften för Geodatasamverkansavtalet, även för annan data till exempel ruttningsbara data, statistikrutor, sjökort, rikstäckande kartböcker och världsdata.

Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI betalar för unika data som inte finns hos någon annan och är nödvändiga för ett uppdrags genomförande, till exempel detaljerad laserskanning av särskilt område eller speciella satellitbilder. För projekt inom ramen för myndighetens anslagsdel handlar det främst om Lantmäteriets avgiftsbelagda data.

¹² Avtal för geodatasamverkan ger tillgång till ett samlat utbud av geodata från flera myndigheter mot en årsavgift. För mer information: <https://www.lantmateriet.se/sv/geodata/vara-produkter/avtal-for-geodatasamverkan>

¹³ <https://www.lantmateriet.se/sv/geodata/vara-produkter/avtal-for-geodatasamverkan/#anchor-6>

4. ÄR KOSTNADEN FÖR GEODATA ETT HINDER FÖR ERA BEHOV?

Hälften av myndigheterna svarar att kostnaden utgör ett hinder eller att de påverkar tillgång och användning. Några myndigheter svarar att kostnader kan påverka användningen. Övriga har svarat nej på frågan.

Nedan redovisas myndigheternas beskrivningar:

FOI, Totalförsvarets forskningsinstitut svarar att tillgången till geodata kan påverkas av kostnaden och därmed påverka vilka data som slutligen användas. Exempel är projekt som genomförs inom ramen för FOI:s anslagsdel (ca 20% av intäkterna), till exempel FoU inom CBRN-området, där tillgången kan påverkas av projektbudget.

Försvårshögskolan, FHS: kostnader innebär att data är mindre tillgängliga och leder till att personer automatiskt drar sig för att använda den.

Försäkringskassan: det kan utgöra ett hinder beroende på totalbeloppet.

Kustbevakningen: så länge det finns budget och planerar för tjänsterna så är det inga problem, men konstaterar att det är mycket kostnadsdrivande då det går mellan flera mellanhänder.

Livsmedelsverket: för en nationell myndighet blir det ett stort antal kartor att betala för att täcka in alla delar av landet där vi är verksamma.

Länsstyrelsernas gemensamma grupp för samhällsskydd och beredskap:

Avgifter är ett problem av flera anledningar, bland annat för att:

- 1) Förståelsen bland beslutsfattare i organisationen har olika syn kring och förståelse för behovet av geodata och kartor för beredskapssyften. Det gör att inköp av dessa data inte alltid prioriteras bland andra utgifter.
- 2) Olika län och myndigheter kommer prioritera detta olika, och sitter därmed på olika data och olika förutsättningar att hantera en händelse. Det är ojämlikt och försvårar också samverkan mellan aktörer när vi har olika data och kartor.
- 3) En avgift ökar den ”administrativa tröskeln” och arbetsinsatsen för att införskaffa dessa geodata och kartor. Om det är avgiftsfritt och tillgängligt är det en enkel och självklar sak att ta hem. Om det är belagt med avgift krävs en hel intern process innan myndigheten kan införskaffa detta.
- 4) Det är ineffektivt med avgifter mellan myndigheter. Det gör arbetet med att stärka myndigheternas beredskapsförmåga krångligare, långsammare och ojämlikt.
- 5) ”Geodata och kartor är det sista vi tänker på, och det första vi behöver i hanteringen av en kris”. GIS och kartstöd är kritiska stöd för myndigheternas beredskapsarbete. Det fungerar därför inte att de civila myndigheterna inte har säkrad och tydlig tillgång till grundläggande geodata.

Länsstyrelsen Norrbotten: Ja, avgifter kan vara en tröskel.

- 1) En avgift ökar den ”administrativa tröskeln” och arbetsinsatsen för att införskaffa dessa geodata och kartor. Om det är avgiftsfritt och tillgängligt är det en enkel och självklar sak att ta hem. Om det är belagt med avgift krävs en hel intern process innan myndigheten kan införskaffa detta.
- 2) Det är ineffektivt med avgifter mellan myndigheter. Det gör arbetet med att stärka myndigheternas beredskapsförmåga krångligare och långsammare.
- 3) ”Geodata och kartor är det sista vi tänker på, och det första vi behöver i hanteringen av en kris”. GIS och kartstöd är kritiska stöd för myndigheternas beredskapsarbete. Det fungerar därför inte att de civila myndigheterna inte har säkrad och tydlig tillgång till grundläggande geodata.

Länsstyrelsen Skåne: kostnader för befolkningsdata är ett administrativt hinder.

Länsstyrelsen Östergötland: Vad gäller stora tryckta kartor är inte kostnaden det stora problemet utan ledtiderna i och med kontakt, beställning och leverans. Kostnaden för befolkningsdata är ett problem då inget förvaltningsobjekt inom Länsstyrelserna vill ta kostnaden. Det blir då varje län som får göra avvägningen om myndigheten själv ska beställa, finansiera och ajourhålla årligen.

Polismyndigheten saknar uppdaterade produkter i sina fordon pga. kostnader.

Post och telestyrelsen: det är oklart hur kostnader påverkar hur de tillgodoser sina behov av geodata. I princip är kostnader inte ett hinder men de bör inte avsevärt påverka verksamhetens budget.

Räddningstjänsten Storgöteborg: Till viss del. Både utifrån ansträngt ekonomiskt läge och ibland hantering utifrån krav på säker informationsdelning/hantering, kompetens, upphandling av teknisk lösning för att möjliggöra användning/delning/hantering (ev LOU (SUVA) för säker informationsdelning från kommun till kommunalförbund och för användning mellan olika räddningstjänster/räddningsledningssystem är komplex och kostnadsdrivande, där inte själva kartinformationens/geodatans avgift är den stora kostnaden.

Svenska kraftnät: kostnader är generellt sett inte ett hinder, men för arbetet med klimatanpassning är kostnaden kopplat till hinder.

Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI: kostnader är generellt sett inte ett hinder. Nödvändiga data erhålls normalt från uppdragsgivaren eller så ingår kostnaden i budgeten och täcks av uppdragsgivaren. För projekt inom ramen för myndighetens anslagsdel kan det innebära avgränsningar och/eller att data från öppna källor eller med lägre kvalitet används.

5. HUR BETALAR DIN ORGANISATION FÖR GEODATA?

Fjorton (14) myndigheter betalar för geodata via *Avtal för Geodatasamverkan*¹⁴ dvs en årlig avgift som ger till tillgång till geodata från flera myndigheter. Några myndigheter anger att de betalar på annat sätt.

Nedan redovisas myndigheternas beskrivningar:

Försvarsmakten: betalar både en årlig avgift för tillgång till geodata via Geodatasamverkansavtalet, och för tillgång per produkt från olika leverantörer.

Försvarshögskolan: använder geodata som ingår i FUK¹⁵-avtalet vilket ger tillgång till kostnadsfria geodata. Det innebär att de endast betalar för att använda GET-tjänsten, som ger tillgång till de kostnadsfria geodamängderna för forskning och utbildning. Licensavgiften för GET-tjänsten är 12 000 kronor per år. Den som svarat på frågorna känner inte till om det saknas geodata men har heller inte fått några synpunkter som tyder på detta.¹⁶

Finansinspektionen: tillgodoser sina interna behov via Lantmäteriets e-tjänst Kartutskrift eller motsvarande avgiftsfria funktioner.

Länsstyrelserna: betalar gemensamt för geodata som ingår i Geodatasamverkansavtalet. Övriga geodata betalas antingen av nationella förvaltningsobjekt eller av länen själva.

MSB: betalar för geodata i Geodatasamverkansavtalet samt inköp av övriga geodata vid behov.

Polismyndigheten: betalar genom Geodatasamverkansavtalet förutom annan data som behövs i verksamheten till exempel ruttningsbara data, statistikrutor, sjökort och världsdata, rikstäckande kartböcker. Betalning för geodata sker dessvärre på flera olika nivåer i myndigheten. Skulle även dessa saker tas in under ”samverkansparaplyet” skulle totalförsvaret gynnas då samverkan skulle underlättas genom att myndigheterna har samma information att utgå ifrån.

Räddningsregion Bergslagen: betalar direkt till Lantmäteriet.

Räddningstjänsten Storgöteborg: betalar för avtal med kommuner och avgifter till Lantmäteriet.

6. VILKA GEODATA SKULLE NI BEHÖVA MEN AVSTÅR IFRÅN PÅ GRUND AV KOSTNADEN?

Myndigheter som svarat att de avstår geodata på grund av kostnaden, anger följande behov:

- 3D-data

¹⁴ Avtal för geodatasamverkan ger tillgång till ett samlat utbud av geodata från flera myndigheter mot en årsavgift. För mer information: <https://www.lantmateriet.se/sv/geodata/vara-produkter/avtal-for-geodatasamverkan>

¹⁵ FUK står för forskning, utbildning och kulturverksamhet. Avtalet ger lärare, elever, studenter, forskare och kulturverksamheter tillgång till kostnadsfria geodata från Lantmäteriet och andra myndigheter.

¹⁶ Under 2023 laddade Försvarshögskolan ned följande datamängder: Fastighetskarta, vektor, Karta 1:10 000 raster, Laser metadata, Ortofoto IR, Ortofoto RGB, Terrängkarta vektor, Översiktskarta och Höjddata.

- befolkningsstatistik
- högupplöst markmodell
- byggnadsdata
- militärgeografiskt verk, MGTV
- nationell militär karta, NMK
- rikstäckande kartböcker
- street view
- tryckta kartor

Några myndigheter svarar att de inte har ytterligare behov i nuläget eller att behovsbilden inte är klar.

Nedan redovisas myndigheternas beskrivningar:

Länsstyrelsen Norrbottens län skulle behöva till exempel mer detaljerad och aktuell befolkningsstatistik från SCB. Vi behöver också tillgång till tryckta kartor såsom NMK och geodatatpaketet såsom Försvarsmaktens militärgeografiska verk, MGTV. Här spelar annat än avgifter in, men tillgång till dessa skulle lösa väldigt mycket av myndigheternas behov.

Länsstyrelsen Östergötland skulle behöva ha uppdaterad befolkningsdata i en skala som skulle vara användbar vid krissituationer. Vi skulle använda tryckta kartor mer om de inte var avgiftsbelagda och om det var enklare att få dem.

Polismyndigheten menar att vissa datamängder är för kostsamma till exempel 3D och street-view. I förlängningen kan detta leda till att bevisläget försämrats i utredningar och insatser.

Polismyndigheten anser idag att rikstäckande kartböcker är så kostsamma att Polisen saknar uppdaterade produkter ute i sina fordon.

Polismyndigheten har behov av geografisk information (kartor) över Europa som stöd till sina utredare som omhändertar brott som skett utomlands.

Polismyndigheten har även behov av världsdata. I Polismyndigheten används Street-View data vid både brottsutredningar och av mer förvaltningskaraktär kopplat till tillståndshanteringar av olika slag.

Det som används i verksamheten idag är Googles tjänster. Här ser Polismyndigheten en fördel med en liknande tjänst som förvaltas inom staten och som skulle vara tillgänglig för aktörer i ett robust och tillgängligt nät. Detta skulle vara användbart både på taktisk och operativ nivå genom hela hotskalan.

Polismyndigheten anser att myndigheterna skulle kunna dela och samverka bättre kring informationen. Två exempel på produkter som finns men som myndigheterna inte kan få tillgång till är den tryckta kartprodukt som Försvarsmakten tagit fram; NMK i samtliga skalor samt det datapakete som även där finns för Försvarsmakten, kallat för MGTV. Båda dessa produkter borde kunna ingå i den avgift som redan erläggs av ingående parter, särskilt de inom totalförsvaret så att samtliga samverkande myndigheter har tillgång till samma material. Det finns även exempel på data från SCB (smårutor) för uppföljning och annan statistik. Behov finns också till 3D-data för planering

och utredning, flygbilder och högupplösta satellitbilder utanför Sveriges gränser är också ett behov som Polismyndigheten inte kan tillgodose på grund av kostnader för data.

Sjöfartsverket samt *Sjö- och flygräddningscentralen* skulle behöva ha ett rikstäckande underlag av tryckta kartor som teknisk redundans till digitala kartor.

Tullverket ser fram emot att erbjudas de militära kartorna (NMK) för tryck nu när Lantmäteriet fått det i uppdrag och dessutom blivit en beredskapsmyndighet.

Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI skulle behöva geodata för projekten inom ramen för myndighetens anslagsdel till exempel högupplöst markmodell eller byggnadsdata.

7. VILKA MÖJLIGHETER SKULLE DET INNEBÄRA FÖR ER ORGANISATION OM NI HADE TILLGÅNG TILL KOSTNADSFRIA GEODATA?

Myndigheterna svarar att tillgång till kostnadsfria geodata skulle innebära möjligheter som:

- minskade begränsningar (flaskhalsar) inom organisationer,
- användning av fler kartlager,
- större karttäckning,
- användning till helt uppdaterade geodata,
- snabbare tillgång till geodata,
- använda i högre omfattning inom förvaltningsverksamhet, planering och genomförande av nationella operationer.
- förbättrat bevisläge i utredningar och insatser,
- förbättrad totalförsvarsplanering med tillgång till tryckta storskaliga kartor,
- mer naturligt och integrerat stöd och verktyg i myndigheternas beredskapsarbete,
- jobba effektivare med geografisk lägesbild, insamling och presentation av verksamhets- och händelsespecifika data i en händelse,
- samla tydligare och bättre beslutsunderlag,
- genomföra geografiska analyser och planering (inför och under en händelse)
- ge bättre stöd till Försvarsmakten utifrån geografiskt områdesansvar,
- ge bättre stöd till kommuner i planeringsarbete och risk- och sårbarhetsanalyser,
- möjliggöra smidigare samordning/samverkan/ledning mellan aktörer,
- underlätta användning för civilt försvarsändamål,
- tillgång till uppdaterade befolkningsdata i en skala som skulle vara användbar vid krissituationer,
- visualisering över flöden av befolkningsrörelser,

- ökade möjligheter att stödja vid plötsliga händelser, där ett riskområde behöver beräknas snabbt
- redundans med rikstäckande underlag av tryckta kartor,
- driva utvecklingen framåt och ge möjlighet att hitta nya tillämpningar och vara mer innovativ.

Nedan redovisas myndigheternas beskrivningar:

Försvarsmakten: skulle i högre omfattning nyttja geodata i förvaltningsverksamhet, planering och genomförande av nationella operationer.

Gemensam grupp vid Länsstyrelserna för samhällsskydd och beredskap: med bättre tillgång till färdiga tryckta kartor, motsvarande NMK, samt paketerade geodata för beredskap, motsvarande MGV, skulle GIS/kartstöd kunna vara ett betydligt mer naturligt och integrerat stöd och verktyg i myndigheternas beredskapsarbete. Det stora arbete som krävs vid respektive myndighet, för att köpa in och själva samla och ajourhålla kritiska geodata och kartor, hindrar användningen av GIS och geodata inom civil beredskap. Det hindrar också utvecklingen, kunskapen och förmågan på området.

Med god tillgång till kartor och geodata för beredskap skulle vi exempelvis jobba effektivare med geografisk lägesbild, insamling och presentation av verksamhets- och händelsespecifik data i en händelse, samla tydligare och bättre beslutsunderlag, genomföra geografiska analyser och planering (inför och under en händelse), ge bättre stöd till Försvarsmakten utifrån geografiskt områdesansvar, ge bättre stöd till kommuner i planeringsarbete och risk- och sårbarhetsanalyser, möjliggöra smidigare samordning/samverkan/ledning mellan aktörer.

Kustbevakningen: kostnadsfria geodata skulle ge myndigheten högre karttäckning som hade ökat deras förmåga. Kustbevakningens fartyg är stationerade inom vissa områden men kan ibland förflyttas till andra. Hade sjökorten inte varit så kostnadsdrivande hade de kunnat utöka databasen för att täcka upp för områden längs kusten där deras fartyg i vanliga fall inte rör sig.

Länsstyrelsen Östergötland skulle ha uppdaterad befolkningsdata i en skala som skulle vara användbar vid krissituationer. Vi skulle använda tryckta kartor mer om de inte var avgiftsbelagda och om det var enklare att få dem.

Länsstyrelsen Norrbottens län: med bättre tillgång till färdiga tryckta kartor, motsvarande NMK, samt paketerade geodata för beredskap, motsvarande MGV, skulle GIS/kartstöd kunna vara ett betydligt mer naturligt och integrerat stöd och verktyg i myndigheternas beredskapsarbete. Det stora arbete som krävs vid respektive myndighet, för att köpa in och själva samla och ajourhålla kritiska geodata och kartor, hindrar användningen av GIS och geodata inom civil beredskap. Det hindrar också utvecklingen, kunskapen och förmågan på området.

Med god tillgång till kartor och geodata för beredskap skulle vi exempelvis jobba effektivare med geografisk lägesbild, insamling och presentation av

verksamhets- och händelsespecifika data i en händelse, samla tydligare och bättre beslutsunderlag, genomföra geografiska analyser och planering (inför och under en händelse, möjliggöra smidigare samordning/ samverkan/ ledning mellan aktörer).

Migrationsverket: har behov av geodata för visualisering över flöden av befolkningsrörelser.

MSB: avgifter begränsar till viss del vilka och hur mycket data MSB köper in. Fria data hade kunnat driva utvecklingen framåt och ge möjlighet att hitta nya tillämpningar och vara mer innovativ.

Polismyndigheten: tillgång till kostnadsfria geodata kan leda till förbättrat bevisläge i utredningar och insatser samt förbättrad totalförsvarsplanering.

Räddningstjänsten Bergslagen: kostnadsfria geodata skulle innebära att vi använder kartor som är helt uppdaterade.

Räddningstjänsten Storgöteborg: sannolikt hade vi kunnat vara effektivare och haft bättre utvecklat beslutstöd i alla tidsskalor (och hotskalor). Men även här kanske det bör nämnas att avgiften för själva geodatan inte är det största hindret utan sannolikt digitaliseringens infrastruktur och organisation för att möjliggöra säker tillämpad användning.

Sjöfartsverket: skulle ha ett rikstäckande underlag av tryckta kartor som teknisk redundans till våra digitala kartor. Detta behov kvarstår för Sjö- och flygräddningscentralen oavsett vilken beredskapsnivå Sverige befinner sig i. Sjö- och flygräddningscentralens ansvarsområden förändras inte.

Svenska kraftnät: Kostnadsfria geodata skulle minska flaskhalsar inom organisationen, vilka idag skapar begränsningar. Till exempel inom klimatanpassning skulle vi kunna ta in fler kartlager direkt om de inte var avgiftsbelagda. Det finns ett omfattande behov av geodata inom detta område.

Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI: kostnadsfria geodata skulle innebära ökade möjligheter att stödja vid plötsliga händelser, till exempel ett utsläpp av CBR¹⁷-ämnen, där ett riskområde behöver beräknas snabbt. Där skulle kostnadsfria och lättillgängliga geodata vara till stor hjälp.

Tullverket: skulle använda geodata för civilt försvarsändamål. Detta främst med anledning av att Tullverket i händelse av höjd beredskap och aktivering av gränsövervakningslagen eller krig har ett uppdrag att fullgöra samordnad gränsövervakning tillsammans med länsstyrelser, Polismyndigheten, Kustbevakningen och Försvarsmakten.

8. HAR NI BEHOV AV YTTRELLIGARE GEODATA SOM INTE ÄR TILLGÄNGLIGA IDAG?

Myndigheterna har behov av ytterligare geodata som inte finns tillgängliga idag, till exempel:

- ett grundpaket till Totalförsvaret, såväl i tryckt som digital form,

¹⁷ CBR=chemical, bacteriological, radiological dvs kemiska, bakteriologiska och radiologiska

- anpassade data utifrån myndighetens behov till exempel ökad karteringsgrad av topografiska data, anpassade uttag av information ur olika register och tematiska informationsmängder, befolkningsstatistik, skal-konsistent sjögeografisk information,
- andra typer av sekretessbelagda data som är svåra att få tillgång till som till exempel elnätskartor,
- geodata för klimatanpassning,
- mer detaljerad och aktuell befolkningsstatistik från SCB,
- kartor för det civila försvaret,
- tryckta kartor såsom Försvarsmaktens NMK,
- geodapaketet såsom Försvarsmaktens MGv, ”civilgeografiskt kartverk”, även mindre krispaket är av intresse, motsvarande Geocellens datapaket för civil beredskap,
- kartor i skala 1:250 000 och 1:100 000 för nedladdning och utskrift,
- färdigt paket för nedladdning med geodata krisberedskap och blåljus,
- bättre gemensamma produkter för utskrifter av bakgrundskartor i olika format (förbättring av utskriftsfunktionen i ”Min karta”),
- tryckeritjänster för tryckta kartor,
- skiktindelad topografisk webbkarta som kan användas offline,
- summering av tillgängliga resurser/kartor för krissituationer,
- höjdsatta vektordata.

Nedan redovisas myndigheternas beskrivningar:

Försvarsmakten har behov av anpassade data utifrån Försvarsmaktens behov. Det kan vara ökad karteringsgrad av topografiska data från Lantmäteriet, till exempel avseende vegetation, anpassade uttag av information ur olika register och tematiska informationsmängder, befolkningsstatistik, skal-konsistent sjögeografisk information.

Försvarshögskolan, FHS har behov andra typer av sekretessbelagda data som är svåra att få tillgång till som till exempel elnätskartor.

Försäkringskassan ser ett behov av kartor för det civila försvaret. För oss specifikt vill vi analysera de platser vi finns på idag för att bättre kunna planera för var vi kan vara vid höjd beredskap. Vi behöver då kartor som innehåller information som kanske inte alltid finns med på ”öppna” kartor och som kan påverka vår förmåga att utföra vårt uppdrag.

Livsmedelsverket efterfrågar möjlighet att ladda ner kartor i skala 1:250 000 och 1:100 000 att ladda hem i förväg och vid behov skriva ut på vanlig kontorsskrivare, pdf-format.

Länsstyrelsen Norrbottens län efterfrågar tillgång till färdiga tryckta kartor, motsvarande NMK, samt paketerade geodata, motsvarande MGv, kanske ”civilgeografiskt kartverk”, även mindre krispaket är av intresse, motsvarande Geocellens datapaket för civil beredskap.

Länsstyrelsen Skåne efterfrågar tillgång till färdiga produkter för tryckta kartor. NMK-serierna för civilt försvar skulle ge bättre och mer gemensamt underlag. Geodapaketet för krisberedskap och blåljus skulle vara bra om

det fanns tillgängligt som färdigt paket för nedladdning. MGV-produkten från Försvarsmakten önskar vi kunde tillhandahållas nationellt eller distribueras från Försvarsmakten till varje enskild myndighet utan att varje myndighet enskilt behöver göra en Hemställan hos Försvarsmakten.

Bättre gemensamma produkter för utskrifter av bakgrundskartor i olika format (förbättring av utskriftsfunktionen i ”Min karta”).

Länsstyrelsernas gemensamma grupp för samhällsskydd och beredskap har behov av mer detaljerad och aktuell befolkningsstatistik från SCB. Vi behöver också tillgång till tryckta kartor såsom NMK och Försvarsmaktens geodatapaket såsom MGV. Här spelar annat än avgifter in, men tillgång till dessa skulle lösa väldigt mycket av myndigheternas behov. Tillgång till färdiga tryckta kartor, motsvarande NMK, samt paketerade geodata, motsvarande MGV kanske ”civilgeografiskt kartverk”, även mindre krispaket är av intresse, motsvarande Geocellens datapaket, för civil beredskap.

MSB: Vi ser mycket positivt på alla aktiviteter som underlättar för ett gemensamt kartunderlag för hela Totalförsvaret, såväl i tryckt som digital form. Det vore önskvärt att ett grundpaket tillhandahålls till Totalförsvaret och att varje organisation inte behöver köpa in och skapa sin egen geodatauppsättning inklusive göra urval, manérsätta och på andra sätt göra särskilda bearbetningar. Här skulle exempelvis NMK och militärgeografiskt verk (MGV) kunna vara lämpligt material.

Polismyndigheten efterfrågar tryckta kartprodukter som Försvarsmakten tagit fram; NMK i samtliga skalor samt det datapaket som även där finns för FM, kallat för MGV. Båda dessa produkter borde kunna ingå i den avgift som redan erläggs av ingående parter, särskilt de inom totalförsvaret så att samtliga samverkande myndigheter har tillgång till samma material. Det finns även exempel på data från SCB (smårutor) för uppföljning och annan statistik. Behov finns också till 3D-data för planering och utredning, flygbilder och högupplösta satellitbilder utanför Sveriges gränser är också ett behov som Polismyndigheten inte kan tillgodose på grund av kostnader för data.

Post- och telestyrelsen har ett ökat behov av geodata inom totalförsvarsverksamheten, i både digital och tryckt form. Lantmäteriet skulle kunna förmedla eller tillhandahålla tryckeritjänster för tryckta kartor som PTS kan köpa in för avsikt att distribuera till utpekade aktörer. Offlinekartor exempelvis för användning i fält (tillsyn) eller RÖS. Skiktindeldad topografisk webbkarta som kan användas offline exempelvis som geopackage-fil. Denna bör uppdateras regelbundet och kunna hämtas hem. Vi önskar oss stilsättning av vektordata som fungerar för alla skalnivåer och inte som det är nu med skalsättning som bara fungerar för en skalnivå exempelvis för topo10.

Svenska kraftnät har behov av geodata för klimatanpassning.

Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA har behov av att kartproducerande myndigheter ger en summering av vilka resurser/kartor som finns tillgängliga för andra myndigheter, särskilt i krissituationer.

Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI har behov av höjdsatta vektordata som skulle underlätta i många situationer. Idag måste höjd ofta hämtas från andra källor.

9. ÖVRIGA SYNPUNKTER

Några av myndigheterna lyfter fram behovet av att kunna säkra tillgången till geodata vid särskilda händelser, kris och ytterst krig. Myndigheterna efterfrågar både rutiner och tillvägagångssätt för att dela och utbyta geodata mellan myndigheter.

Nedan redovisas myndigheternas beskrivningar:

Försvarmakten har behov av anpassade prismodeller för affärsdrivande geodataproducenter där nyttjandelicenser för totalförsvär- och militärt försvar kan tecknas på ett enklare sätt. Konkreta exempel är Sjöfartsverkets och SCB:s dataset som bygger på ”pay as you use” vilket medför avsevärda kostnader för aktörer som till exempel Försvarmakten och andra totalförsvärsaktörer, som har behov av fullständig geografisk täckning.

Försvarmakten vill också påtala att Sveriges medlemskap i Nato innebär att Sverige som land har ett ansvar att förmedla data och information över vår del av operationsområdet till alliansen. Det innebär att Försvarmakten regelbundet delar med sig av nationella geodatamängder, både i ursprunglig men framför allt i bearbetad form, till 31 andra länder samt till Nato ledningsstruktur (NATO Command Structure) för planering och genomförande av militära operationer. Detta behöver avspeglas i nyttjanderätt och prismodeller vid svenska geodataproducerande myndigheter

Kustbevakningen behöver kunna säkra tillgången till geodata i krig. Om det inte finns tillgång till internet och leverantörens servrar så riskerar det bli svart på skärmen.

Länsstyrelsen Östergötland eftersöker färdiga rutiner och tillvägagångssätt för att dela geodata mellan myndigheter. Så att det finns etablerade tydliga vägar för det när krissituationen väl uppstår. Inte bara öppen geodata utan också för avgiftsbelagda eller känsliga.

MSB: För samhällets beredskap är det av stor vikt att alla berörda aktörer har tillgång till de geodata de behöver för att utföra sina uppdrag kopplade till krisberedskap eller höjd beredskap. En generell synpunkt är att vi ser ett behov att ha möjlighet att hämta geodata via *Swedish Government Secure Intranet (SGSI)* för robusthet vid internetbortfall. För att åstadkomma detta behöver Lantmäteriet öppna upp för en sådan tjänst.

Polismyndigheten ser behov av en gemensam tjänst som förvaltas inom staten och som skulle vara tillgänglig för aktörer i ett robust och tillgängligt

nät. Detta skulle vara användbart både på taktisk och operativ nivå genom hela hotskalan.

Räddningstjänsten Bergslagen ser ett behov av lättillgängliga geodata med så låga avgifter som möjligt så att krishanterande myndigheter för så bra möjligheter som möjligt att göra ett bra jobb.

Räddningstjänsten Storgöteborg beskriver att varje räddningstjänstorganisation utvecklar, upphandlar och designar ”sina egna” plattformar för säker och robust hantering av beslutsstöd. Det är utmanande och snårigt att lösa de digitala säkerhetsskyddsperspektiven mellan olika kommuner, förvaltningar o kommunala bolag och olika kommunala räddningstjänstorganisationer när de förväntas arbeta/agera gränslöst inom räddningsledningssystem såväl i vardag som under höjd beredskap.

Sjöfartsverket efterfrågar möjligheten att införskaffa geodata som redundans för teknikbortfall. Finns även ett behov av en kombinerad karta med land-, sjö- och flyginformation. Detta med anledning av Sjö- och flygräddningscentralen ansvarsområden, sjö- och flygräddningstjänst.

Trafikverket ser ett fortsatt behov av ett bra geodatautbud, både när det gäller innehåll och aktualitet. Viktigt att ha möjlighet att kunna dela/utbyta data på ett säkert sätt.

Tullverket är mycket intresserade av de tryckta kartor som det var tänkt skulle erbjudas myndigheterna som har ett uppdrag inom civilt försvar. Tullverket skulle även utöver tillgång till Försvarsmaktens militära kartor behöva tillgång till de kartor som är på väg att utvecklas i samarbete med våra nordiska grannländer och som skulle kunna visa viss gränsöverskridande information.

Slutsatser från undersökningen

Undersökningen visar att avgifter och administrativa processer för beställning och leverans försvårar tillgången till geodata. Några myndigheter avstår från sina behov av geodata på grund av kostnaden.

Kostnader för geodata innebär bland annat att myndigheterna behöver söka enskilda anslag, motivera behov och att inköp sker efter prioritering mot andra utgifter. Det innebär att myndigheterna har olika tillgång till data vilket i sin tur försvårar samverkan med andra myndigheter. Avgifter för geodata mellan myndigheter gör arbetet med att stärka myndigheternas beredskapsförmåga ineffektivt, då det blir krångligare, långsammare och ojämnt.

För att köpa geodata blir myndigheterna hänvisade till olika affärsmodeller. Betalningen för geodata sker på olika sätt och är i sig kostnadsdrivande då det kräver administrativa arbetsinsatser för att införskaffa och hantera. Ibland är det inte kostnaden i sig utan ledtider för kontakt, beställning och leverans som är det stora problemet.

Tillgång till kostnadsfria geodata skulle innebära nya möjligheter för myndigheterna. Det finns även behov av ytterligare geodata som inte är tillgängliga idag.

Det efterfrågas rutiner och tillvägagångssätt för att dela och utbyta geodata mellan myndigheter. Det finns behov av att kunna säkra tillgången till geodata vid särskilda händelser, kriser och ytterst krig – en robust tillgång till geodata via Swedish Government Secure Intranet, SGSI.

Budskap till Geodatarådet

Totalförsvarets behov av geodata kräver effektivare och enklare tillgång till gemensamma geodata. Robust och säker tillgång till geodata är kritiskt för myndigheternas beredskapsarbete.

”Geodata är det sista vi tänker på och det första vi behöver vid hanteringen av en kris.”

Det är därför viktigt att förenkla tillgången till och utbytet av geodata mellan myndigheter, med målsättningen att underlätta för ”Sverige AB”.

I Lantmäteriets regleringsbrev för budgetåret 2025 finns uppdraget att ta fram en ny nationell strategisk plan för den samlade informationsförsörjningen inom geodataområdet. Uppdraget ska särskilt fokusera på transparenta prismodeller för avgiftshantering, samt hur ansvar och finansiering kan och bör utvecklas. Arbetet ska genomföras i samverkan mellan Lantmäteriet och Geodatarådets myndigheter och organisationer.

Denna sammanställning, om och hur avgifter påverkar tillgång och användning av geodata inom totalförsvaret, kan utgöra ett bidrag till genomförandet av uppdraget.